

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto glđ. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, štiri leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč., več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Posilna, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, uredništvo in sprejemanje inseratov v ulici Mollu piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 22. »Koresp. pisarna« je izvedela iz pristojnega mesta, da vesti budimpeštanskih listov, glasom katerih sta se poslala dva avstro-ogerska donavska monitorja pred Beligrad, ne odgovarjajo resnici. Niti sta se monitorja vozila v tej smeri niti se taka vožnja namerava.

Dunaj 22. Nemška napredna stranka, krščansko-narodna zveza in nemški narodna stranka so sklenili v današnjih sejah, da se ne odzovejo vabilu predsednika dr. pl. Fuchsna na parlamentarno konferencijo.

Pariz 22. Šef glavnega štaba, general Brault, je umrl.

Algier 22. Maks Regis je nocoj zapustil letovišče »Antjuive« ter odpotoval, ne ve se kam. Osem njegovih drugov so zaprli.

Pariz 22. Glasom nekega tuk. lista, se je Maks Regis podal na Španjško.

Pariz 22. Predsednik preiskovalne komisije, Beranger, nadaljuje proučevanje listin, predloženih državnemu sodišču, ter dovrši menda jutri ta posel.

London 22. »Times« javljajo iz Pretorije večerajšnjega dne: Oblastva imajo polne roke opravila z izročanjem orožja »burgherjem«. Danes je transvaalska vlada sprejela v službo en voj holandskih vojakov. Ni res, da bi se že začele čete pomikati proti mejam.

Kje je krivda?!

Nedavno temu je bilo, ko se je neki laški gospod, ki ima v okolici nekaj posestva, razgovarjal s par kmeti-okoličani. Tožil je, da so prišli slabi časi, da nekaj je bilo vse drugače — bolje. Nekdaj — je rekel — so bili kmetje dobri z nami, so nam radi delali in smo živeli v najlepšem soglasju. Sedaj pa so postali vse drugačni. Nič več ni tistega soglasja in zanimanja jednega za drugega. In končno je dal razumeti, da so le kmetje-okoličani krivi, da se je skalilo to dobro razmerje, ker so se oni spremenili.

P O D L I S T E K. 2

Sovražnik.

Stanetinski.

Sovražnika imam, ki mi greni življenje.

Osoda me je priklenila nanj z mogočnimi vezmi sorodstva.

Oba čutiva težke verige, ki naju vežejo; obema režejo globoke rane v bolno meso, a naražen ne moreva...

Jaz sem živahen deček, ki bi tekal za pestrimi metulji po zelenih tratih, najlepših cvetlic bi nabiral vrhu nebotičnih gora in jih vezal v vene. Vene bi pritiskal na belo čelo krasni ljubici, kraljičini, ki sedi na zlatem stolu v kristalni dvorani daleč tam v kraljevstvu — poezije.

A moj drug je neroden, čemeran, bolehen; on ne more zmano po rosnih travah: prehladil bi se. Na strmih skalovju bi se mu zavrtelo v glavi in potegnil bi naju oba v globoke prepade. O lepi moji ljubici noče niti slišati. Če mu pripovedujem

Kmetje so poslušali to modrovanje Lahova. A ko je nehal, se je odzval eden njih: Vse prav, gospod, vse res, nekaj je bilo drugače, je bilo bolje. Vse res, kmet je nekaj vse drugače mislil o svojem »gospodu«, nego misli dandanes; razmerje med kmetom in »gospodom« je bilo nekaj vse drugačno, mileje in koristnejše za obe strani. Ali nekaj ste pozabili povedati, dragi gospod. Nekdaj je bilo drugače, razmerje mej nami in gospodo je bilo drugačno in tudi mi smo bili drugačni, toda tudi gospoda so bili nekaj drugačni z nami!! Nekdaj so bili ljubeznjivi z nami, so nas imeli radi, niso zaničevali naše narodnosti, so govorili z nami v našem jeziku in niso tirali take politike, ki bi bila nasprotna naši stari zvestobi do domovine in cesarja — sedaj pa nas zaničujejo z ščavi, sovražite naš jezik in našo narodnost, proganjate naše kruharice in perice, ste nam vzeli vse pravice in delate politiko, kateri mi ne moremo slediti kakor pošteni ljudje!

Tako ste se spremenili vi in le naravna posledica temu je, da smo se spremenili tudi mi!

Bistveno tako se je odrezal naš pošteni in pametni okoličan. In Lah ni vedel, kaj bi odgovoril. Kako neki?! Saj je gola resnica, da so le mestna gospoda krivi, da se je razmerje poojstrilo, ker so se dali zavesti od onih hujskačev, ki sistematično zastrupljajo življenje, bodisi, da s tem služijo svoji osebni koristi, bodisi, ker so z svojim srecem in z svojo glavo in z svojo dušo že davno izven mej te domovine. Kdo ne ve, kako koncilijant je ravno naš okoličan in zlasti še nasproti laški gospodi!! On se odkriva pred laškim »gospodom« že od daleč, govori žnjim vedno v njegovem jeziku, mu je postrežljiv in seza celo veliko predaleč v svoji hvaležnosti za vsako in tudi najmanjšo uslugo. Ali drezaj ga danes, zaničaj ga jutri, proganjaj ga prihodnji teden, žali vsaki dan vse, kar mu je drago in sveto, vero, rojstvo, kri, jezik, rodbino, stare častiljeve tradicije; ali se je čuditi potem, da slednjih začena vrti tudi njegova sicer mirna kri, da se začena v nemati tudi njega sicer flegmatična nprav, da se tudi v njem vzbujata ponos in čut spoštovanja do samega sebe?!

o njej, kakor sem jo gledal v čarobnih sanjah, trdi, da sem prismojen. Kraljevstva poezije ni v njegovi geografiji in na kristalne gradove ne veruje.

Jaz bi zletel z drobnimi peveci na najvišjo jelko, pa bi zapel veselo pesem svoji ljubici v čast; a mojega sorodnika in težkih verig ne vzdignejo lahke peroti...

Letel bi od hriba do hriba, nad zelenimi dolinami, pasel oči v solčnem zlatu, ki je razlito nad nedoglednimi ravninami in nad vedno ziblajočem se morjem; a moj drug, moj — sovražnik ne more z menoj...

A tudi, če sem za trenotek ukrotil svoje želje po neznanih tujih deželah in v kakem tihem kotičku mislim na njo, na svojo kraljico, moj drug me ne pušča na miru. Sedaj je lačen, pa me vleče na trg med proste, znojne branjevke, da si napolni želodec z smrdječimi ribami. Sedaj je žejen, pa hajd! v podzemno beznico, v dim in nesnago, da si pošegeče grlo z zastrupljeno, umetno pijačo.

A jaz bi le trgel zlata jabolka v vrtu Hesperid in pil roso z lotosovega cvetja...

Ti ljubi in dobri Bog, saj se zvija še borni črvček, lazeči in plazeči se v prahu po cesti, ako si se ga dotaknil s težko nogo, ker slutiti, da mu gre za — življenje!!

Laška gospoda naj torej trkajo le na lastna prsa vsikdar, ko občutijo, da so tudi oni na škodi vsled napetosti sedanjih razmer! Zapomnijo naj si, da so grozno grešili, ko so pozabili, da tudi naše priprosto ljudstvo ima v sebi: sree, dušo, kri in zavest o onem človeškem dostojanstvu, ki iz človeka še le dela pravega človeka, krono stvarstva! Velika je njega potrpežljivost, čisto sega celo preko dovoljenih mej, ali tudi njej je nekje konec, in to prav tam, kjer se začena sedanja brutalna, najelementarnejšim načelom humannosti v obraz bijoča politika laške gospode!

Ta politika jedina je kriva, da so prišli drugi časi, da se pripovedovanje o nekdanjem patrijarhalnem razmerju med laškim meščanstvom in slovenskimi okoličani čuje kakor legenda iz pravadnih časov.

Gospoda naj se torej odpovedo tej politiki, naj se obrnejo zopet do načel spravljivosti, znosljivosti, ljubezni in mejsebojnega spoštovanja — hrbet naj obrnejo onim sleparjem in zavajalcem, katerim sta boj in sovražstvo element življenja, ker bi ob mirnih in normalnih oduošajih hipoma padli v svoj nič doli z one višine, do katere so se povzpeli le na kipečem valovju zlih nagonov, strasti, demoralizacije in korupcije — od teh naj se obrnejo vsi laški življi, ki so si ohranili nekoliko poštenja: in videli bomo, kako kmalo zavladajo najboljše odnošaji med laškim meščanstvom in našim ljudstvom v mestu in po deželi!

Politični pregled.

TRST 23. septembra 1899.

Grof Thun odhaja! Na tem ni mogoče več dvomiti. Še par dni in »Wiener Zeitung« pri- nese ona usodna cesarska pisma, s katerimi naznani vladar, da je vsprejel ostavko vsega kabineta.

Kaj naj rečemo o grofu Thunu? Ne bi hoteli metati kamenja za odhajajočim. Verjeti ho-

Na ulici teka on za dvomljivimi ženskami, iz katerih oči se žari podlost, a z ovenelih ustnic — trpljenje.

In jaz moram povsodi ž njim. Kako težka je veriga, ki naju oklepa! Kako sovražim neločljivo druga!

Včasih, v tihih noči, se pogovarjam z daljnimi zvezdami. Njih spreminjajoči se žarki, zdaj srebrno-svitli, zdaj zlati, zdaj k kor kri rudeči, in modri, kakor vijolice, njih trepet: so mi razumljiv jezik. Oj, divne bajke mi pravijo o neznanih boljših bitjih, o tujih krasnih zemljah, o blaženem pokoju vse-mirja!

A tedaj me drezne moj drug med rebra, pa mi začne razkladati in hvalisati lastnosti svojih znank z ulice, govori mi z vnemo o njih nemirnih psih, o njih vročih ustnicah, o objemih, podobnih omedlevici. In jaz ne čujem več zvezdic, moram poslušati njega...

Ah, kako sovražim svojega druga! Kako črti moja duša moje nevrredno — telo!

čamo celó, da so mu bili nameni dobri! Morda mu je bila volja res najbolja za rešenje države iz kaosa, v kateri je zašla ista vsled silnega boja mej staro tradicijo — boja za ohranitev starih, nanobeno stran opravičenih privilegijev jedne narodnosti na škodo vseh, — in mej mladim, svežim in v naravi opravičenim stremljenjem krepkih narodnih organizmov za svoje pravo, v obrambo svoje narodne individualnosti, za svoj svobodni razvoj! Morda mu je bila volja najbolja, ali efekti njegove taktike so bili najslabši! Narodi se ne zadovoljujejo le z dobrimi nameni in dobro voljo državnikov, ampak so hvaležni le za dobra dela! Dobrih del, takih, ki bi mogla vsaj nekoliko pomiriti za svoj obstanek vstrepetajoče in za svojo bodočnost boreče se narode, takih del pa smo videli bore malo od grofa Thuna. Njegova nesrečna taktika je bila: da ne bi razbujal svojih sovražnikov, je tepel — prijatelje. Posledica pa je bila, da ni pridobil za-se nijednega mej sovražniki, pač pa je pahnil od sebe prijatelje! In tako je prišlo, da ne obžalujemo njegovega odhoda tudi mi, ki smo mu bili prijatelji, dokler smo mogli, dokler ni z svojimi čini potisnil zapaha na vratih med sabo in nami. Najžalostnejša dva spomenika na poti svoje nesrečne taktike pa je postavil v najnoveji čas: prepovedi Gorici in Krakovem pričati, da so slovanski narodi monarhije malone prišli ob vsako svobodo! Ukaz, da novinar iz Zagreba se sploh prikazati ne sme v Krakovem, ako noče biti izgnan kakor kakov postopač, nam kriči, da smo Slovani avstrijski — in to vsled taktike same obzirnosti do naših nasprotnikov — v dolgi dobi takozvanih slovanskih ministerstev, ne gledé na politiške in narodne svobodnosti, zgubili tudi ono svobodo gibanja in seljenja, ki je atribut moderne države, države XIX. veka! Ti prepovedi sta dogodka, ki bi bila vredna nekdanje policijske države Baeha, Meternicha, ki pa sti neodpusten čin v Avstrijsedanje dobe. Dogodka v Gorici in Krakovem bosta vzbujala le trpke spomine na ministromanje grofa Thuna.

Ali njegov največi greh, ki je v prvi vrsti prevzročil njegovo pogubo, je bil ta, da se ni mogel — in zopet iz večnih ozirov do naših in svojih nasprotnikov — odločiti za to, da bi bila njegova vlada parlamentarna in konstitucionalna. On se je sicer opiral na večino in je tudi zahteval od nje vsega, česar se more zahtevati od parlamentarne večine, ali vedno je bilo vsaj jedno njegovo oko na oni drugi strani, in le prerad je ukrepal ali brez vednosti večine, ali pa celó v dijamentalnem nasprotstvu z nje načeli in nje programom. In taki slučajji so se ponavljali, vzbujaje nezaupanje med vlado in večino, vsled česar ni moglo nikdar priti do takega homogenega, celotnega nastopanja, ki bi imponovalo nasprotnikom! V tem nesoglasju mej prvima konstitucionalnima činiteljema, mej vlado in legitimno večino, je ključ do tajnosti: kako je mogla moč obstrukcije tako narasti, da je zaustavila ves parlamentarni aparat in vse zakonodajno delo?! In nasprotniki vedo to. Treba le prečitatí uvodni članek v danes došli «Neue Freie Presse», kako se razgreva proti zahtevi v resoluciji čeških poslancev in tudi v članku Poljaka Bilinskega v «Pester Lloyd»: da naj se namreč zasnuje parlamentarna vlada, izišla iz zastopnikov velike večine prebivalstva, kajti le taka vlada more pomiriti vznemirjene nenemške narode, a hkratu tudi vsprejeti obveznosti nasproti opoziciji. Kako se razgreva proti tej najnaravnejši od vseh zahtev, ker ve, da bi ob takih zdravih in normalnih odnošajih prišli ob moč oni, ki vspevajo le ob politiki katastrof in ob — anarhiji! Židovski list pravi, da bi parlamentarna vlada, vzeta iz desnice, pomenjala toliko, kakor da bi hoteli gasiti ogenj s — petroljem! Nič res. Mar niso zastopniki na desni z samozatajevanjem, ki je često mejilo ob preziranje svoje lastne časti in svojega dostojanstva, vsikdar kazali svojo pripravljenoost za poštovanje želja opozicije in za spravo, seveda na pošteni in častni podlagi?! Ako bi bila parlamentarna vlada desnice petrolej za opozicijo, pa bi bila neparlamentarna vlada iz revolucijonarne opozicije pravo hudičevno olje za večino narodov. S takim oljem pa vestni zdravniki ne zdravijo svojih klientov.

Ali kam smo zašli? Ponavljamo torej, grofa Thuna je pogubila njega taktika obzirnosti na krivo adreso. Grof Thun naj se ne čudi nikar, ako ob nje-

govem odhodu, mej hrupnim veseljem v taboru obstrukcije, vlada na drugi strani leden indiferecentizem.

Kriza! Neka vest, došla po noči z Dunaja, prorokuje, da Thun že kakor danes predloži cesarju svojo ostavko; praška »Politik« pa zatrja opetovano, da stvari se vendar ne bodo razvijale s tako rapidno naglostjo, kakor bi hotela obstrukcijska glasila.

Iz današnjih nemških glasov ne zveni več tisto velikansko veselje, kakor par dni sem. Umejemo. Danes se imenujete le dva imeni kakor naslednika Thuna: ali baron Chlumetzky ali knez Alfred Lichtenstein, a nastop oblasti po jednom kakor drugem teh dveh mož bi deloval na nemško gemeinbürgerschaft, itak le s težko mukó skupaj zlepljeno, kakor bomba-razstreljivka. Oba bi naletela na strupeno sovražstvo v taboru Wolf-Schönererjevem — ta pa odloča.

Kakor je bilo predvideti, so vse obstrukcijske skupine od desnega do levega krila bolj ali manj — neuljudno odklonile uljudno povabilo predsednika dra. Fuehsa. To osorno postopanje je pognalo krizo na nje višek. Konferenca seveda ni bilo, pač pa se je danes sestala izvrševalni odbor desnice v plenarno sejo. Razgovori oziroma vspehi posvetovanj izvrševalnega odbora ne ostanejo brez pomenu za rešitev krize. Razgovori da se sučejo zlasti o tem, pod kakimi pogoji bi mogli Čehi privoliti v odpravo jezikovnih naredeb?! Tudi slovenski in hrvatski državni poslanci so se sešli večeraj v Ljubljani, da določijo svojo taktiko za te velekritične čase. O posvetovanju nam dosedaj ni došlo nikako poročilo. Morda pa jim je pot že določena v sméri, na katero kaže zadnja številka »Südna«, ki je menda glasilo naših poslancev, ki pravi: za sedaj treba zapostaviti vse posebne želje, ko se je pokorenje tako poostrilo, da se treba odločiti, ali ostanemo pri dosedanji razvrstitvi. In »Süden« izjavlja, da Jugoslovani hočejo zvesto ostati na strani dosedanje večine in nepremično solidarni z Čehi. Želeli bi pa, da bi načela teh skupin izvajala vlada, izvzeta iz desnice!

Krivi nazori odličnega Rusa o avstrijskih Slovanih. Največa nesreča Slovanov je, da se ne poznamo. Posebno v Rusiji — to pa zopet v prvi vrsti med izvestnimi starimi učenjaki a la Lamanski — se tu pa tam uprav odlikujejo z fenomenalnim nepoznanjem avstrijskih razmer. Ti mili Bog, kakove pojme naj imajo o nas, o naši kulturi in o našem stremljenju, ako hodijo po svoje informacije v nemške knjige in nemške novine?! Žalostno ali resnično je, da je Rusov, ki se kar čudom čudijo, ako so v Trstu našli Slovanov. Prav nič niso poučeni ni o našem številu, ni o duševnih svojstvih avstrijskih Slovanov. Takov nevednež je tudi mogočni vrhni prokurator sv. sinode v Petrogradu, Pobjedonoscev. Ekscelence je bil nedavno temu na Dunaju. To priliko je porabil neki sotrudnik lista »Neue Freie Presse«, da se mu je poklonil v ta namen, da bi iz njega iztisnil nekoliko izjav o avstrijskih Slovanih, kakoršnjih more poroditi le nevednost. Ekscelence sodba je, da so pretenzije Čehov predrzne in neopravičene, ker se imajo za vse zahvaliti le nemški kulturi, da stoje še sedaj pod vplivom nemške kulture in da nimajo nijednega sposobnoga voditelja! Njegova ekscelence je očividno prespal zadnja desetletja in se mu niti sanja ne o velikanskem napredku naroda češkega na polju znanstva, umetnosti in gospodarstva! Prav ima »Obzor«, da opominja njegovo ekscelence na izborni odgovor, ki ga je dal profesor na vseučilišču v Lvovu, dr. Balzer, glasovitemu Momensu (ki je bil dal svojemu soplemenjakom krščanski nasvet, naj pobijajo češke glave), dokazavši mu, da Čehom in Nemcem je isti izvor kulture — krščanstvo! Tega niso vzeli Nemci v monopol, kakor je tudi res, da velik del Slovanov ni bil pod vplivom one nemške kulture, kateri je konečni refrén Bismarekovo načelo «sila nad pravico». Nemci se toliko ponašajo se svojim Lutrom, a Pobjedonoscev ne ve, da se imajo Nemci češkemu Husu zahvaliti na tem možu. Soglašamo z »Obzorom«, ki pravi, da je iz Pobjedonosceva govoril duh mrznje in okamenele ortodoksne ekskluzivnosti. Nemci niso njeg. ekscelence dobro pričuli nemškemu jeziku, pač pa so ga naučili sovražiti, kar sovražijo oni.

No, dobro je, da Pobjedonoscev že davno ni več splošno javno menenje v Rusiji in da je pri-

znal v svojem pogovoru z urednikom »Neue Freie Presse«, da se motijo oni, ki menijo, da ima on Bog zna kakov upliv na ruskega carja in na ruske odnošaje. Zato je opravičena nada, da tudi njega najnoveji pokloni pred nemško kulturo v pogovoru z nemškim novinarjem ne prinesejo daljne nesreče za slovanstvo.

Shod slovanskih novinarjev v Krakovem je postal senzacijska točka v bogatem repertoarju avstrijskih neverjetnostij. To po zaslugi policijske odredbe Thunove vlade. Slovanske novine obsojajo jednoglasno to odredbo. Sosebno ogorčeni so seveda hrvatski listi. Pa je tudi res že skrajno: razni čudni »generali« in — fotografi se svobodno sprehajajo in vozijo v kočijah po naših krajih, ter na parnikih od države subvencionarnih družeb po naših morjih — slovanski novinar, lojalen podanik svojega monarha, pa ne sme iz jednega kraja v drugi svoje monarhije.

A »Obzor« pravi, da vsled te nečuvvene prepovedi ne bodo imeli skrbi aranžerji shoda novinarjev, ampak aranžerji te zabrane.

Ravno s to prepovedjo je že dosežen prvi vspeh shoda slovanskih novinarjev v Krakovem! Lani jim prvi shod v Pragi še ni tako mrzil — to je torej korak naprej v občutku blagodejnih posledic moralne vzajemnosti Slovanov v monarhiji avstro-ogerski! A imenitno je, da je vlada svoj luzarski skok napravila ravno v Krakovem, med Poljaki, in da je s tem užalila baš one, ki so bili dosedaj — kako bi rekli? — najmanje sitni se svojim slovanskim čutstvom.

Srbska skupščina. Glasom poročila iz Belegagrada se snide srbska skupščina dne 20. oktobra st. kol. Zasedanje bo trajalo malo časa.

Domače vesti.

Premeščenje. Velečastiti gospod Jakob Čermažar, duhovni pomočnik v Krakoveh na Pomjansčini, katerega je bila ne davno temu prodana kri, najeta od koperskih kulturonošev, krvavo pretepala na javni cesti, je premeščen na Opčine. Mi smo uverjeni, da v ljubezni in udanosti svojih novih župljanov najde ta zvesti slovenski mož najlepše zadoščenje za vse zlo, došlo mu od onih brezvestnih in brezčutnih subjektov, ki toli radi sami sebe nazivljejo element kulture, a so v resnici element bruture v najgršem pomenu te besede.

»Viva l'Italia! Viva Umberto! Viva Savoia!« Zaradi teh klicov so zaprli sinoči na ulici delle Beccherie 27-letnega dninarja Petra Z. iz Vittoria na Benečanskem.

Po zaslišanju so ga sprovedli v ulico Tigor. — Stara pesem: prihajajo lačni sem, jemljejo našim kruh iz-pred ust, se nasičajo, postajajo objestni in, pijani — od avstrijskega gostoljubja in avstrijske potrpežljivosti, izzivajo po ulicah in žalijo čut domačinov, zbok česar se dogaja le prepogosto, kakor kaže neštevilno žalostnih izgledov, da zavajajo naše ljudi v nesrečo v takih slučajih, ako le - ti, v opravičeni jezi, niso znali varovati mirno kri. Je pač res, da je ni države morda na vsem svetu, kjer bi tuje tako zlorabljali gostoljubnost, kakor se to godi v naši državi in prav v teh naših pokrajinah ob Adriji, katere osrečuje tako — sosedstvo! —

Najdeno. Na policiji se hrani zlata ovratna verižica z medaljonom in križcem ter srebrna, pozlačena zapestnica. Oba predmeta sta najdena v ul. Massimiliana.

Za finančne stražnike. Prihodnja številka ukaznega lista finančnega ministerstva objavi naredbo, ki ima stopiti v veljavo s 1. oktobrom in glasom katere se zniža poskušna službena doba finančnih stražnikov na tri leta. Istodobno se ustanovlja nova vrsta finančnega moštva, t. j. finančnih viših respicijentov. Aktivitetne letne plače bodo znašale 700, 600, 500 in 400 gld., plačljive vsaki mesec naprej. Doklade, ki se imajo všteti o določbi mirovine, bodo znašale 40 gld. po 4 triletjih, 40 gld. čez nadaljna 4 leta in 50 gld. zopet čez 5 let službovanja. Pristojbine službenega potovanja se zvišajo, dovoljujejo se potrošnine ter zboljšajo znatno preskrbne moštva, njih udov in sirot.

Za jutri napovedano veselico preložim na prihodnjo nedeljo, t. j. dne 1. oktobra ob isti uri.

F. Rákusa.

Bog obvaruj! Tako je, vskliknila včeraj zjutraj ona priletna devica precej že gori v srpanu dolge dobe — gorkega koprneja. To je tisto ženšče, ki prodaja tobak v magistratni palači malo dalje od lekarne Praxmarer. In s kakim zanosom je vskliknila: **Bog obvaruj!** Pa ne mislite, da je kedo kaj posebnega zahteval od nje. Dotičnik je vprašal le, da-li se tam prodaja »Edinost« ?!

Da bi ne bil tega rekel nikdar! Kakor se že ume samo ob sebi, ker je že v navado taki vrsti amazonk, in posebno še, če imajo že veliko in dolgoletno »prakso« — veliko križev na hrbtu, sem hotel reči; pričela je klepetati, se rotiti, jeziti: »Dio guardi! l' »Edinost« qua de noi, Dio guardi, allora el magistrato ne serra la bottega, ne seazza via i. t. d.

Ubogi mož je moral poslušati izbruhe naše — amazonke, kakor bi bil zagrešil Bog si ga vedi kaj, ko je poprašal po »Edinosti«; in pa še laško je poprašal ter rekel, da bi bil le rad videl, da-li je neki inserat v »Edinosti« ?! Ona pa je le nadaljevala in se rotila in jezila!

Vprašati smemo: da-li bi ne bilo dovolj, če bi mu bila mirno rekla, da tega lista nima?! Kakov list pa je ta nesrečna »Edinost«? Menda je še vedno toliko spoštovanja vreden, kakor nemoralni »Corso«, nesramni »Piccolo«, ali (čez lužo škileči, izdajski) »Indipendente« e compagna bella!! In kdo je kriv, da se tako godi? Sicer pa naj si Slovenci, Hrvatje in Slovani v Trstu sploh (posebno mnogo Dalmatincev zabaja tja) zapomnijo dobro ravnokar opisano epizodo v tobakarni v magistratni palači. Radovedni smo, da-li jim amazonka, zahtevajočim od nje smotk za — dober slovanski denar, tudi poreče: **Bog obvaruj!**

Nemške razglednice na Rakeku. Pišejo nam: Danes sem prejela z Rakeka samo nemško razglednico, na kateri se mi piše:

»Ali ti ne prihaja slabo pri pogledu te karte? To je grozno, a še groznejše je, da je te karte založila znana slovenska dama najbrže na ljubo onim častnikom, ki so zahtevali, da se odstranijo Ciril-Methodove užigalice in ki so 18. avgusta vrgli našo slovensko trobojnico v blato.«

Da so naše dame jako vnete za uniformo, mi je bilo pač znano, a da bi za uniformo prodale celo narod svoj — to sem videla iz tega »Gruss aus Rakek«.

Novoustanovljeno pevsko društvo v sv. Ivanu (na Sovranščih) »Zvezda« vabi slavno občinstvo iz Trsta in okolice na veselico, katero priredi jutri dne 24. t. m. na vrtu »Narodnega doma« v Sv. Ivanu, v slabem vremenu pa v dvorani.

Začetek veselice ob 4. uri popoldne. Na veselici svira domača godba. Ustopnina za osebo 25 nvč. Sedeži za osebo 10 nvč. Vstopnina k plesu za moške 30 nvč., za ženske 20 nvč..

Na obilno udeležbo vabi uljudno

O d b o r.

Jutrnja veselica »Zarje« v Rojanu. Ob 3^{3/4} bo pozdrav došlim društvom ob obokih. Vspored veselici bo isti kakor je bil določen minolo nedeljo. Pomnožen bo le po pozdravu predsednika slavnostnemu odboru.

»Slovansko pevsko društvo« se udeleži jutrnje veselice »Zarje« v Rojanu korporativno. Ume se: če bo vreme dovolj ugodno! — Nadalje opozarja to društvo, da je odslej vsa pisma odpošljati tajniku g. Josipu pl. Masnecu, via Farneto št. 12. I. nadstropje.

Vrnitev vojakov z vaj. Včeraj in predvčerajšnjem sta se v treh oddelkih 97. pešpolk in tuk. domobranski polk s posebnimi vlaki južne železnice vrnila z velikih vaj v naše mesto.

Tatvina. Franji Tavčar, perici iz Rojana št. 114, je včeraj v jutro, ko je bila odnesla perilo v mesto, neznan tat vzel iz zaprtega stanovanja zlato iglo z 4 dijamanti, vredno 20 gld., zlat prstan z rudečim kamenom in zlate uhane v vrednosti 10 gld. in 2 gld. in 5 kron v srebru. Tatvina se je naznanila redarstvu.

Umor. Kakor javljajo iz Kopra, je tamošnji krčmar Dominik Gregorič zabodel Antona Miheliča z nožem v sree, da je poslednji umrl na lieu mesta. Gregorič se je prepiral s trgovcem Rioso, a Mihelič je prišel mirit ter je ob tej priliki — kakor se dogaja rado — našel smrt. Razum smrtne rane je dobil še štiri druge, manj nevarne.

Dražbe premičnin. V poned., dne 25. septembra ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Farneto št. 16, okvirji za okna; ob 12. uri, v ulici Seussa št. 5, hišna oprava; ob 10. uri, v ulici Sette Fontane št. 31, hišna oprava; v ulici Stadion št. 3, hišna oprava; ob 12. uri v ulici delle Aequie št. 5, jestvine in štaeunska oprema; ob 10. uri v ulici Conicoli št. 1, hišna oprava; v ulici S. Antonio št. 13, galanterije.

Loterijske številke, izžrebane dne 23. t. m.:
Line 57 62 50 2 74

Različne vesti.

Cesar na Hoferjevi slavnosti. Dve lastnosti dičita od pradavnih časov večino tirolskih Nemcev: globoko versko prepričanje in udanost do vladajoče rodbine Habsburg-lotrinske. Najlepšega izraza sta ti dve v enoto združeni lastnosti našli v spomeniku, katerega so Tirolei postavili svojemu največjemu junaku, Andreju Hoferju, na njegovem rojstnem domu v Sandhofu: zgradili so kapelo, posvečeno sv. sreč Jezusovemu. Kakor smo že javili, se je cesar udeležil otvoritvene slavnosti ter ga je prebivalstvo povsodi navdušeno pozdravljalo. Danes moremo dodati nekaj opazek, ki so značilne ne le za mišljenje Tiroleev, ampak tudi za miroljubnost našega vladarja.

Deželni glavar, grof Brandis, je bil v svojem nagovoru izrazil veselje, da sme pozdraviti cesarja na tako znamenitem mestu, kakor je rojstni kraj Hoferjev, je naglašal zgodovinsko udanost Tiroleev ter izjavil, da so isti tudi sedaj vsaki hip pripravljani slediti svojemu vrhovnemu poveljniku v boj za obrambo domovine.

Na to je odgovoril cesar: »Globoko ganjen po mogočnem utisu, ki ga je napravilo na me to mesto, posvečeno po duhu domovinske ljubezni, sprejemam izraz Vaše udanosti. Bila je dobra in lepa misel, da ste skromnemu možu, ki je z resnično bogaboječnostjo in zvesto ljubeznijo do domovine sebe in svoj narod povzdignil do večne slave, postavili stalen spomenik tukaj, kjer se je rodil, kjer je vzrastel in odkoder je kakor mož začel svoja najpogumnejša dela. Naj bi duh Hoferjev, v čegar hvaležni spomin smo se danes tukaj zbrali, nikdar ne zapustil tirolskega naroda. Kakor se tega nadejam z gotovostjo in kakor sem prepričan, da bodo možje tirolski ob času nevarnosti sledili klieu svojega kneza, kakor vselej doslej, istotako želim iskreno, da se moč naroda, ojačena po podedovani ljubezni do domačije, ohrani mirnemu delu za blagostanje, ter da bo junaški duh Hoferjev mogel z višin gledati na zvesto in hrabro, pa tudi čedalje srečnejšo Tirolsko!«

O Levčevem „pravopisu“.

(Dalje.)

Točki 410, 411. — Mej poletjem naše kmečke boljše gospodinjje kupujo ob nedeljah svoje družini za obed »bravino«, katero dobé svežo vsako nedeljo pri fari zjutra po prvi maši, in tudi Tvoja mati, vem, je vam za obed bravino kupovala pri mesarji sosedu, saj po leti tudi bučenski mesar ne ubija govedí. Govedina, kaj ne, je meso zaklane govedí in bravina je meso zaklanega »braveca« ali po domače »kostruna« (del castrato), — no, tudi veleučeni g. prof. Perušek je v svojem vrlodobrem, dovršenem razpravljanji o samostavnih na — ee svojemu tovarišu povedal, kaj je bravec. Njegova temeljita izvajanja in poučevanja, keda naj pišemo — lee in keda — vee naj bi vsak Slovenec spoštoval in posnemal, kakor tudi druge njegove nauke v onej knjizici obrazložene; odveč bi bilo tore, da bi se še jaz hotel spuščevati v podobna razglabanja, ali nekaj bi Ti vendarle rad pripomnil.

Kedar Te Belikranjec vidi, da imaš pismo, novino, knjigo v roki, vpraša Te: »kaj štíš?« ali »kaj štiješ?« — drugi Slovenec ob hrvatski meji: »kaj šteješ?, kaj štiješ?«. Kedar naš kmet vidi deklico priti iz šume s čajnico v roki, kedar on vidi dekleta prihajati z njive z ločanje na glavi ali kedar on vidi gospodinjjo priti z vrta zaledjenim predpasnikom, praša jih: »kaj ste brale? kaj ste nabrale?« —

Slovenec bere, nabera, pobera: borovnice (brinje smuče), češplje, črešnje, drnolje, drobnice, gobe, jagode, maline — sploh sadje in grozdje ter vse drobne stvari ali tudi sploh stvari od hiše do hiše (bero, davke, desetino...), to vse on bere (eogliere, raccogliere, vendemmiare (grozdje); pisma, novine in knjige on čitije, štije ali čita kakor vsi drugi Slovani (hrvatsko čitati, rusko čitati — leggere), — v prvem slučaju je on »bralec« in v poslednjem »čitalec«, »čitatelj«.

Po tem pravilu bi se mi morali vladati, govoriti in pisati, in ne inače; kdor pa nas hoče učiti in mamiti, da pisma, novine in knjige beremo, oni je pa res velik »bravec« — švabicec, — kajti to je vendar drzno in nesramno švabenje, da naš krotki in blagodušni narod mame in zavajajo prirejati »bralna društva« (švabski »leseverein«), potem ko so nam zatrlí skore vse čitalnice, ki vendar niso bile in niso drugega no društva v svrhu, da se narod čitanjem sam izobraža. Ej da, čitalnice so bile in so osnovane slovanskim temeljem, to pa je peklo in peče naše vrage in rovali so proti njim in rujó na vse možne načine tako dolgo, da so jim pomočjo domačih mladenčev vzeli in jemljó slovansko ime ter jih odeli in odevajo — švabskim ovlakom. (Pride še.)

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

DUNAJ 23. Danes ob 9. uri popoldne je bilo ministersko posvetovanje pod predsedstvom grofa Thuna. Ministerstvo je sklenilo podati svojo demisijo. Ministerski predsednik, grof Thun, je bil ob 10. uri vsprejet od cesarja v posebni avdienci ter je predložil Njeg. Veličanstvu sklep vsega kabineta.

Dunaj 23. Predsednik zbornice poslancev, dr. Fuels, je doposlal načelnikom političnih strank nastopno pismo: Za jutri napovedana konferenca načelnikov klubov se ne bo vršila. Pismo se je doposlalo poslancu Javorskemu kakor načelniku desnice, posl. dru. Fuukeju kakor načelniku leve in poslancu baronu Malfattiju kakor predsedniku italijanskega kluba.

Dunaj 22. Dvomi se, da bi se knezu Alfredu Liechtensteinu poverila sestava novega ministerstva. Verjetneje je, da dobita nalog ali baron Chlumetzky ali vitez Bilinski. V obče pa je še vse položnje tako nejasno, da niti ni možno kontrolirati vso množico vesti, ki se širijo v političnih krogih.

Poslano od sv. Jakoba Slavi!

Slava! Vsprejeti v sveto cerkev in krščeni v imenu Boga očeta, Sina in sv. Duha, Ti obljublja Tvoj krstni kume, da bo molil Vsevečnega, da Ti v mlado srčee že v rani mladosti zasadi kal ljubezni do svojega naroda! Pokladam Ti roko na glavico in kličem sladko Ti ime: Slava!

Slava moja! Najsrčeneja želja mi je, da Ti sebe in svoje življenje posvetiš Bogu in narodu! Širi naj se to Tvoje ime mednarodom, po vsej mili naši domovini.

Oče in mati naj čuvata nad Teboj, da nikdar ne zaideš med sovražnike naroda!

V to ime pomози Bog in dobri genij našega naroda.

Trst, dne 17. septembra 1899.

Tvoj krstni kume

Anton Stupar.

Pohištvo.

Radi hitrega odpotovanja proda se lepo pohištvo v ulici Capuano št. 9, II. nad.

Slovenska družina

želi oddati lepo sobo, eventuelno tudi s hrano. — Povprašati v ulici Farneto št. 12, I. nadstropje.

Gospodična

išče mesta kakor odgojiteljica, eventuelno maséza. Poučuje tudi v italijanščini, nemščini in francoščini. Natančneje v našem upravnistvu.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario šte. 2.
(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrelih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapecarij

od
Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. šte. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

Razglas.

S privaljenjem ces. kr. namestništva v Trstu otvorijo se v Cerknem štirje novi semnji za živino in sicer:

1. Sredpostni ponedeljek; ako je ta dan praznik, pa dan kasneje.

2. Dne 23. aprila; ako je pa ta dan praznik, pa dan pozneje.

3. Dne 14. septembra, ako je pa ta dan praznik, pa dan kasneje.

4. Dne 4. novembra; ako je pa praznik potem pa drugi dan.

Prvi semenj otvori se že v tekočem letu dne 4. novembra.

Opozarja se živinorejce in kupčevalce z živino na te novo uvedene semnje za živino.

Županstvo v Cerknem na Goriškem

dne 14. septembra 1899.

A. Kosmač, župan.

Razglednice

krasno dovršene 25 gl. tisoč izdeluje **Ant. Jerkič**, odlikovan fotografski atelier v Gorici. Kraje pride na željo p. n. naročnika brezplačno fotografirati.

Anton Širca

GORICA
Nunska ulica št. 12.

Konsumna zaloga olja

razpošiljatve iz glavnih pridelkov od 5 litrov naprej (prosto Gorica).

Olje jedilno fino	32 nvč.
„ dalmatinsko	36 „
„ istrsko	40 „
„ namizno La	44 „
„ „ najfinejše	48 „
„ „ extra	56 „
„ „ specialitetno	60 „
„ Posebno za cerkveno luč	38 „

Naznanilo-

Podpisani si usoja javiti, da je prevzel od gosp. **Ivana Godnig-a** povsem na novo urejeno trgovino jestvin v ulici Farneto št. 26. (nasproti bolnišnici) in dobro založeno z vsem potrebnim blagom.

Osobito priporoča: Kavo (eikorijo) Sv. Cirila in Metoda, sirkovo moko za prasiče po 6 1/2 nvč. kg., otrobi drobne in debele, olje, sladkor, kavo, sodo itd.

Blago je vse sveže in cene nizke. — Pošilja se tudi na dom.

Odličnim spoštovanjem

Ivan Suban.

„EDINOST“

večerno in zjutranje izdanje se prodaja, razun v drugih navedenih tobakarnah, tudi na južnem kolodvoru.

Zanimiv oglas kolesarjem

kolo iz tovarne

Johann Puch iz Gradca

ustanovitelja industrije za kolesa,

je najbolje kolo sveta

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente šte. 10.

Jedini in glavni zastopnik za:

Trst, Primorsko in Dalmačijo.

Spiritus sinapis compositus

ALGOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd

Steklenica z navodilom stane le 20 nvč.

ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Ai due Mori) Piazza grande TRST

Paziti na ponarejanja.

Njega svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapoponi-ju g. lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dne 27. novembra 1897. podelili naslov „**dvorni založnik Njihove svetosti**“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njihove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham **Piccoli-jevo želodčno tinkturo**, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,

lekarnar pri „**Angelu**“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izd. lovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1.26 a. vr., po 24 stekleničic za gl. 2.40, do 36 stekl. za gl. 3.50, po 75 stekl. za gl. 6.50 (poštni paket ne črez 5 kl. težak), pa 110 za gl. 10.30.

Poštulno mora plačati p. n. naročnik.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom,

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

(Slovenska Čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%, na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

Tvrška M. AITE

Via Nuova, ogel ulice S. Lazzaro št. 8.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu in svojim odjemalcem, da sem preskrbel svojo prodajalnico v mnogobrojnem povsem novim blagom po brezkonkurenčnih cenah:

Raznovratni perkal , moderno risanje, barve	garantirane	po 15 nvč
Fini perkal za srajce		24 „
Oxford , barve garantirane		19 „
Francozki sateni		28 „
Fiquet , barvan in bel za oblekeba		26 „
Perkalin za podloge vseh barvah		10 „
Blago močno za podloge vseh barvah		15 „
Blago za ženske obleke dvojna širina od 23 nvč. naprej		
„ moške obleke širina 150 cm.		90 „
Alpagasor ni za ženske obleke velik.		
izbor		50 „
Kotenina		13 „
„ bela		21 „
Navidezno platno		15 „
Platno čisto laneno		22 „
„ „ za rjuhe dvojna širina		45 „
Mušolin bel prve vrste		16 „
Chiffon za srajce		18 „
Srajce za gospode, velik izbor belih in barvane		90 „
Srajce za gospe		50 „
Moderol , zadnji kroj		60 „

Velik izbor

trakov, šipk, bordur, vezenj, svile in različnih garnitur ter vseh drobnarij za šivilje in modistinje. — Vsprejemajo se naročbe možkih oblek po meri in najnižjih cenah.

Velik izbor blaga za narodne zastave in narodnih trakov po najnižjih cenah.

Vse stroje za poljedelstvo

Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Aparate za sumporavanje lozov. Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. — Samoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller, Dunaj

Ceni kein spričevala zastoj.

II, Praterstrasse.

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

R. PRETNER - TRST

via Geppa št. 5.

Spedijska in komisijska poslovnica.

Vsprejme vsakovrstna zastopstva.

Priporoča se slavnemu slovenskemu trgovskemu svetu in drugemu občinstvu za vsake vrste pošiljatve bodisi o dovažanju v Trst ali izvažanju iz Trsta. Preskrblja vse potrebne manipulacije na carinskih uradih, vsprejemlje blago v pohrano.

Oprt na na veliko izvežbanost, pridobljeno v 10-letnem delovanju v tej stroki, zagotavlja lahko najtočnejšo postrežbo.

R. Pretner.

Korespondenca se vodi v slovenskem, hrvatskem, češkem, nemškem in italijanskem jeziku.